

Ved håndtering og bruk av plantevernmidler må man benytte riktig verneutstyr.

/ FOTO NLR Arkiv

PLANTEVERN MIDLER + VERNEUTSTYR = sant

Mange bruker deler av sommeren på å sprøyte og de aller fleste er flinke til å bruke verneutstyr når de skal. I dag vet man at dette er viktig for å ta vare på egen helse. Ta en titt på verneutstyret du har liggende. Har du det du trenger for å stille godt rustet til den kommende sesongen? Skal du bruke andre midler i år enn i fjor?

Linn Thorud, Kari-Anne Aanerud / NLR Innlandet, NLR Øst / 977 45 586, 902 07 464/ linn.thorud@nlr.no, kari-anne.aanerud@nlr.no

På sikkerhetsdatabladet vil du finne informasjon om hvilket verneutstyr du skal bruke. Det kan variere ut fra type middel og formuleringstype. Noen tenker at maske er maske og kan ved feil valg utsette seg for større eksponering av kjemikalier enn om de ikke bruker maske i det hele tatt. Et eksempel på det er bruk av en ren støvmaske som trekker til seg plantevernmidlene og vil fungere som en sniffeklut. Når du først bruker verneutstyr, – bruk riktig utstyr!

Man er mest eksponert for plantevernmidler ved tilmåling, fylling og blanding. Da er midlene i konsentrert form og utgjør størst helseisiko. Det er mulig å ta opp plantevernmidler både via huden, luftveiene og munnen. Konsekvensen vil variere fra type middel, mengde

og fra person til person. Det er viktig å huske på at det er gift man håndterer. Ta vare på deg selv!

HVA SKAL MAN VELGE?

Ved håndtering av plantevernmidler må type og omfang av verneutstyr vurderes. Behovet påvirkes av hvor du skal sprøyte, type sprøyteutstyr og hva slags plantevernmidler du bruker. Skal du sprøyte med en ryggssprøyte eller sitter du inne i en lukket traktor med kullfilter? Behovet for verneutstyr vil da være ulikt. Aktuelt verneutstyr kan være dress, støvler, hansker, ansikts/øyeskyttelse og halv – eller helmaske med kombinasjonsfilter (støv og gass).

HANSKER

Hender og armer er mest utsatt. Under arbeid er det viktig å dekke til bar hud. Det enkleste og mest brukte verneutstyret er hansker. De fleste bruker hansker, men det

Man er mest eksponert for plantevernmidler ved tilmåling, fylling og blanding.

er viktig at det er riktig type – de må være merket med kjemikaliesymbol. Legg igjen kjøkkenhanskene på kjøkkenet og invester i to par kjemikaliebestandige hansker på begynnelsen av sesongen. Da har du et par i reserve. Skulle du søle nedi en hanske må den byttes ut til en ny. Vask hendene før bruk og sørg for at hanskene er hele og rene. Sørg for å beholde hanskene på til hele jobben er utført, emballasjen skylt og ryddet bort. Når du skal ta av deg hanskene må du skylle de godt først så du ikke får kjemikalier på fingrene dine. Da er du like langt.

ÅNDEDRETTSVERN BESKYTTER LUFTVEIENE

I forbindelse med kjemikaliehåndtering må en kombinasjon av gass og støvfilter benyttes.

Du får kjøpt mange varianter av åndedrettsvern. Ved bruk av undertrykksmasker må du sørge for lufttilførselen selv. Det er det de fleste bruker. Eller du kan avansere og kjøpe en overtrykksmaske som gir deg en mer behagelig opplevelse ved at den tilfører frisk luft til brukeren. Det finnes de som er trykklufttilkoblet eller går på batterier og de er selvsagt også dyrere. Har du skjegg vil sistnevnte gi deg best beskyttelse da en enklere variant ikke vil tette godt nok. Hvor mye du skal bruke masken vil også ha betydning. Det er viktig at du finner en som beskytter deg godt nok og som du kommer til å bruke.

Vanlige støvmasker som den du bruker i korntørka eller i husdyrrommet må altså IKKE benyttes ved håndtering av kjemikalier. Støvfilter beskytter kun mot støv eller væskepartikler, ikke gass/kjemikalier - og motsatt.

Siden maska du skal bruke både skal ha et støvfilter og et gassfilter må du vite noe om filterklassene du bør velge:

STØVFILTER

Støvfiltrene er delt inn i tre klasser. Høyest tall gir deg best beskyttelse.

P1 - ikke aktuell i landbruk da den gir for dårlig beskyttelse mot støv

P2 - minimum til arbeid i landbruket

P3 - brukes når støvet inneholder giftige/kreftfremkallende stoffer, soppsporer, midd, bakterier, virus og plantevernpulver

GASSFILTER

Filter for gasser og kjemikalier har fargekoder + bokstavkode. Til plantevernmidler trenger du som regel det brune gassfilteret (A). Men ta en titt på sikkerhetsdatabladet for å være sikker.

NÅR SKAL DU SKIFTE FILTER?

Gassfiltrene er fylt med kull og brukstid for filtrene er vanskelig å angi da det varierer hvor raskt det mettes. Dette avhenger av hvor ofte maska/filteret brukes og eksponeringen av kjemikalier. Filteret byttes ut så snart det merkes lukt av plantevernmidlet eller når det blir merk-

bart tyngre å puste. En del plantevernmidler er derimot uten lukt og det gjør det vanskelig å vite om filtrene fortsatt fungerer. Et tips er å sette på seg maska og lukte på whitesprite, – dersom man kjenner antydning til lukt er filtrene mettet og må byttes ut.

«Sesongmaska» har ikke utskiftbare filtre og må byttes i sin helhet!

Tips for god maskebruk i plantevernssesongen;

- Alltid nytt filter før ny sesong - noter på filteret når det tas i bruk
- Oppbevar gassfilteret tørt og i en lufttett boks – da brukes det ikke opp i mellom hver sprøyting
- Verneutstyr oppbevares i adskilt rom fra plantevernmidler
- Rengjør selve maska etter bruk
- Bytt filteret regelmessig (filter kan ikke rengjøres)
- Kontrollér og vedlikehold maska jevnlig (kontrollér inn- og utåndingsmembraner, at maskekroppen er hel, at maska er tett og at stropper er hele og elastiske).

BESKYTT ØYNE OG ANSIKT

Det er lett at det spruter når man skal blande og fylle sprøyta med kjemikalier og man bør beskytte øynene. Vernebriller er godt egnet, men ved å benytte en ansiktsskjerm, beskyttes ansikt og hals i tillegg til øynene. Den er også egnet utenpå vanlige briller. Skjermen anbefales også ved vasking av traktor og sprøyteutstyr, da det ofte spruter tilbake og vannet inneholder rester av kjemikalier, diesel og jord.

KLÆR

Huden tar raskt opp plantevernmidler. Bruk derfor heldekkende arbeidstøy ved håndtering av plantevernmidler. Bomullsklær er lite egnet. Dersom du søler på deg vil bomullsklær trekke til seg kjemikalier og det vil ligge innpå huden din.

Bytt klærne raskt dersom du søler og hold de adskilt fra andre klær inntil de er vasket. På denne måten unngår du at andre får kjemikalier på seg. Det er en fordel å benytte overtrekksdress ved blanding/fylling av sprøyta. Ta av deg denne før du går inn i traktoren, slik at du unngår å ta med deg kjemikalier inn i den «rene sonen» som traktorhytta skal være. Hvis ikke sprøytetraktoren har tilstrekkelig god hytte, bør du benytte både dress og annet verneutstyr under selve sprøytingen.

Det finnes egne kjemikaliedresser i flere kategorier (1-6). Opplysningene om hva du trenger er oppgitt i sikkerhetsdatabladet, men oftest er type 3 – væsketett eller type 4 – spraytett anbefalt.

Vær forberedt til sesongen og kjøp inn riktig verneutstyr sammen med plantevernmidlene! Ta kontakt med oss i NLR eller forhandleren hvis du er i tvil eller har spørsmål.

VARSLER 400 TILSYN I LANDBRUKET

Arbeidstilsynet vil i løpet av 2018 gjennomføre om lag 400 tilsyn i jordbruks- og skogbruksnæringen. Næringen er valgt ut fordi den over lang tid har vært den mest ulykkesbelastede næringen i Norge.

– Dessverre ser vi i Arbeidstilsynet at det fortsatt er mange ulykker som skjer grunnet manglende bruk av setebelte, sier direktør i Arbeidstilsynet, Trude Vollheim på egne nettsider. NLR kan bistå deg i forkant av et tilsyn.